

**Dobrovoljno vatrogasno
društvo Đakovo
(1872.-2012.)**

140 godina
Dobrovoljnog vatrogasnog
društva Đakovo

NAKLADNIK / *PUBLISHER*

Muzej Đakovštine

ZA NAKLADNIKA / *FOR THE PUBLISHER*

Borislav Bijelić

AUTOR IZLOŽBE I KATALOGA / *CATALOGUE AND EXHIBITION AUTHOR*

Borislav Bijelić

LEKTOR / *LECTOR*

Hrvoje Miletić

PRIJEVOD / *TRANSLATION*

Snježana Marić

DIZAJN NASLOVNICE / *COVER DESIGN*

Borislav Bijelić

Marinko Hardi

GRAFIČKO OBLIKOVANJE / *GRAPHIC DESIGN*

Hardy, Đakovo

TISAK / *PRINTING*

Tiskara, Budrovci

NASLOVNICA / *COVER*

Ljetno kino DVD-a Đakovo, oko 1925. g.

Open-air cinema within the facilities of DVD Djakovo, around 1925

ISBN 978-953-7128-28-9

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i
sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 801958

Izložba je organizirana uz potporu Grada Đakova i gradonačelnika Zorana Vinkovića
The exhibition was organized with the support of the City Council
of Djakovo and the City Mayor Mr Zoran Vinković

Ivica Mandić

Predsjednik DVD-a

Ne mogu ne istaknuti kako su se povijesna i društvena događanja odražavala na aktivnosti koje su, uz one osnovne, spremno izvršavali članovi DVD-a Đakovo, ali i to da je prvotna zadaća svih vatrogasaca uvijek bila i ostala humano djelovanje. U dugoj povijesti đakovačkog vatrogastva sve generacije Društva povezivale su iste osobine – požrtvovnost, nesebičnost, odricanje i spremnost na pomoć. Nije nevažno istaknuti i to da je u jednom razdoblju djelovanja Društvo imalo i važnu prosvjetiteljsko-kulturnu ulogu te da je bilo nositelj društvenog života i razvoja Grada Đakova.

Pojedine aktivnosti se mijenjaju no ostaje nam trajna briga o vatrogasnoj opremi, stručnosti vatrogasaca, podmlatku, a najviše od svega briga o sigurnosti čovjeka. Isto tako, rad Društva mogao bi se mjeriti i mnogobrojnim priznanjima i nagradama koje su generacije njegovih članova osvojile, ali đakovački vatrogasci će uvijek biti zapamćeni po spremnosti da se na zvuk sirene spremno odazovu pomoći bližnjemu u nevolji. Stoga su svi stanovnici Đakova ponosni na svoje vatrogasce i zahvalni za sve što su učinili.

Stvari se u Dobrovoljnim vatrogasnim organizacijama iz dana u dan bitno mijenjaju u svakom pogledu i to pozitivno. I unatoč velikim poteškoćama kojima su vatrogasci izloženi u svakodnevnom radu, istinski humanizam ostaje prepoznatljiv u svakoj odrađenoj vježbi, u svakoj provedenoj preventivnoj aktivnosti i u svakoj uspješno izvedenoj akciji gašenja požara.

Biti članom Dobrovoljnog vatrogasnog društva nije nikada bilo lako i jednostavno. No, sustavan i osmišljen rad Društva i daljnje građenje kvalitetne baze nekim novim, kvalitetnim pripadnicima, na koje će građani Đakova biti ponosni ostaje DVD-u Đakovo kao trajni zadatak budućeg djelovanja.

*

It could only be unjust not to mention the impact of historical and social events on the activities that the firefighters of Đakovo have always been ready to accomplish, along with those basic everyday chores, revealing that their primary goal has been based on humane practice. In the long history of firefighting in Đakovo all generation of firefighters have shared the same personal qualities - dedication, selflessness, sacrifice and willingness to help. It is not irrelevant to point out that there

were certain periods in its long history when the Fire Department had played an important role of cultural enlightenment - and had thus been the most competent authority of social life and development of the City of Djakovo.

Some activities have changed but we must hereafter deal with our permanent concern of fire equipment, professional competence of firefighters, juniors, and most of all the safety of our fellow citizens. Performance of the Fire Department could be measured by numerous honors and awards that have been won by its members through generations, but Djakovo firefighters will always be remembered by their willingness to respond to the sound of sirens, ready to help their neighbors in need. Therefore, all residents of Djakovo are proud of their firefighters and grateful for everything they have done.

All aspects of the voluntary fire service have been dramatically changing on a daily basis but these changes are for the better. Despite the great difficulties which firefighters are exposed to in their everyday activities, all their exercises, all prevention tasks accomplished and all their successful firefighting interventions are soaked with true humanity.

Being a firefighter has never been easy. However, systematic and planned operation of the Department and further quality development based on young quality members, who the citizens will be proud of, remains a permanent task for the future work of the Fire Department of Djakovo.

Antun Jurman

Zapovjednik DVD-a

Prošlo je 140 godina od ideje da se građani grada Đakova sami organiziraju i pruže pomoć svakome onome koga bi zadesila nesreća od požara. Dogodilo se to 03. 06.1872. godine kada se *„sastadoše nekolicina tadašnjih građana trga Đakova u smislu tome da se i kod nas osnuje dobrovoljno vatrogasno društvo. Sastadoše se đakovački građani i osnovaše dobrovoljno vatrogasno društvo u Đakovu.“*

Ova visoka humana i plemenita svijest naših djedova, kroz niz generacija održavala se do današnjih dana. Njihov snažan duh i hrabrost da se suprotstave vatrenoj stihiji i drugim ugrozama, njihova plemenitost da ljudski život stave ispred vlastite sigurnosti, obvezuje današnje i sutrašnje generacije da nastave njihov put. Brojne društvene promjene, sustavi i uređenja, ratovi i druge nedaće koje su Grad Đakovo „šibali“ proteklih 140 godina niti u jednom trenutku nisu omele naše vatrogasce u njihovoj zadaći, u zaštiti bližnjih. Na čelu DVD-a Đakovo uvijek su bili poznati i priznati građani Grada Đakova. Društvo su vodili trgovci, vlastelinski činovnici, kipari, šumari, soboslikari, obrtnici, inženjeri i drugi, potpomognuti velikim brojem dobrotvora i građana Grada Đakova. Dušu društva činili su i još uvijek čine „mali„ građani Grada Đakova, velikog i širokog srca koji su uvijek spremni da pomognu bratu svom u nevolji. Svi oni osim osnovne zadaće spašavanja ljudskih života i imovine te prevencije, oduvijek su bili generator razvoja i drugih različitih aktivnosti – od kulturnih, sportskih do gospodarskih. Njihov doprinos svekolikog razvoja Društva i Grada Đakova u cjelini je neupitan, a posebice me veseli što u ovo moderno doba kada tradicionalne vrijednosti sve češće padaju u zaborav naše Društvo još uvijek njeguje dobrovoljstvo i u svoje redove uključuje veliki broj djece i mladeži kao siguran znak da dobrovoljstvo u Gradu Đakovu ima svoju opstojnost.

Ova izložba dijela naše povijesne građe, posvećena je svima njima, da zadržimo spomen na ljude, događaje, da ih pamte generacije iza njih. Smatram da je dobro da se na ovakav način otrgne zaboravu plemenita djelatnost đakovačkih vatrogasaca, da se sačuvaju stare fotografije, drage uspomene, da se znanim i neznanim riječju i slikom približi veliko đakovačko srce.

Koristim priliku da se u ime svih generacija našega Društva zahvalim svima, koji su na bilo koji način svojim radom, savjetima, novčanim ili materijalnim priložima pripomogli u stvaranju i opstojnosti Dobrovoljnog vatrogasnog društva Đakova. Nadahnuti entuzijazmom naših očeva i djedova, uživajući razumijevanje i senzibilitet građana, obučeni vještinama temeljenim na novim saznanjima, obavezujemo se i dalje čuvati naše građane i imovinu od pošasti požara, ali i drugih nezgoda. Ponosan sam što sam građanin Grada Đakova, a još sam više ponosan što sam zapovjednik ovakve postrojbe. Svim članovima DVD-a Đakova čestitam 140.-tu obljetnicu osnutka i rada.

It's been 140 years since the idea that citizens of Djakovo should organize themselves and take care of everyone who has suffered fire accident. It happened on 03. 06. 1872 when "the people of the then existing market town of Djakovo gathered together to establish a voluntary fire department. So they gathered and founded the voluntary fire department in the town of Djakovo"

This high humane and noble consciousness of our ancestors, through many generations has been maintained to this day. Their strong spirit and courage to oppose fire elements and other threats, their determination to put human life ahead of their own security, is binding for both contemporary and future generation to keep up a good work. A number of social changes, wars and other calamities that "have struck "the city of Djakovo over the past 140 years has never stopped our firefighters from fulfilling their tasks and protecting their beloved ones. At the head of a DVD Djakovo there have always been well-known and recognized citizens of the City of Djakovo.

The department was led by retailers, aristocratic officers, sculptors, rangers, painters, craftsmen, engineers and others, supported by a large number of benefactors and citizens of Djakovo. The soul of the company were and still are "small" citizens of the City of Djakovo, with their warm and wide heart always willing to help their fellows in need. Along with their basic tasks of saving human lives and property, they have always been generating ideas for development of other various activities – cultural, sporting and economic. Their contribution to the overall development of the Fire Department as well as of the community as a whole is unquestionable. Moreover, I am delighted that in this modern era when traditional values are increasingly falling into oblivion, our department still cherishes voluntary work and recruits a large number of children and youth which confirms our belief that volunteerism has good chances in Dakovo.

This exhibition as a part of our historical sources, is dedicated to all of them, to preserve the memory of the people and events that should be remembered by generations after them. I think it is good to break away from this prevailing fashion of forgetting noble activities of Djakovo fire fighters, by preserving old photos and loving memories that could in words and pictures make people more familiar with the noble heart of Djakovo.

I take this opportunity to thank on behalf of all generations of our Department everyone who in any way (through hard work, advice, financial or material contributions) has helped establishing and existence of the Voluntary Fire Department of Djakovo. Inspired by the enthusiasm of our fathers and grandfathers, enjoying and understanding the sensibilities of citizens, trained in skills based on new knowledge, we are committed to keep our citizens and their property safe from the ravages of fire and other accidents. I am proud to be a citizen of Djakovo and even more proud to be the commander of these troops. To all members of the DVD Djakovo I wish a happy 140-th anniversary.

140 godina Dobrovoljnog vatrogasnog društva Đakovo

Kada se u malim mjestima, među prvima, pokrenu inicijative koje značenjem uvelike nadilaze lokalnu sredinu, onda takve inicijative, nema sumnje, zaslužuju našu punu pozornost. Upravo takvu jednu inicijativu pokrenula je u Đakovu daleke 1872. godine grupa prominentnih građana motiviranih idejom humanosti, općeg dobra i neposredne opasnosti koja im je prijetila. Naime, da bi se što uspješnije mogli suprotstaviti vatrenim stihijama - kakva je npr. bila ona iz 1825. godine kada je u Đakovu izgorjelo 23 kuće i kada je, kao odgovor na tu nesreću, dvije godine kasnije biskup Mirko Raffay uz župnu crkvu dao podignuti kip sv. Florijana – spomenute godine, 3. lipnja, osnovano je Dobrovoljno vatrogasno društvo. Pokretači ove plemenite ideje bili su uglavnom isti oni koji su odmah po osnivanju društva bili izabrani u neka od njegovih upravnih tijela. Za prvog predsjednika DVD-a izabran je Hugo Sudarević, za tajnika vlastelinski činovnik Martin Senković, a za članove Odbora Vatroslav Rački, Dragutin Belajn, Lavoslav Jaić, Đuro Trišler, Ivan Laudenschach, Vatroslav Donegani, Vinko Barč i Josip Zvingl. Svi oni bili su prepoznati kao ugledni građani koji su svojim dotadašnjim radom stekli neupitni društveni ugled.

Osnivanje Dobrovoljnog vatrogasnog društva Đakovo od posebnog je značaja ne samo zato što je jedno od prvih đakovačkih društava (Pjevačko društvo Sklad osnovano je 1863. godine), i to Društvo koje će kontinuirano djelovati sve do danas, dakle 140 godina, već i zbog toga što je to jedno od prvih hrvatskih vatrogasnih društava uopće. Prvo vatrogasno društvo osnovano je u Varaždinu 1864. godine, a odmah potom, 1865. godine, osnivaju se društva u Zagrebu, Sisku i Ludbregu. Godine 1871. vatrogasci počinju djelovati u Novoj Gradiški i Karlovcu, a 1872. u Osijeku, Đakovu i Slatini. Za iole ozbiljno predstavljanje rada Društva tijekom 140 godina djelovanja potrebno je ispisati, ako ne na tisuće, onda svakako na stotine stranica teksta. Pa čak i u tom slučaju ne bismo uspjeli približiti sve one detalje bitne za jednu koherentnu sliku svekolike aktivnosti Društva u tako velikom vremenskom intervalu. No, unatoč tomu, treba otkrivati male, parcijalne istine o Društvu, o ljudima koji su ga obilježili, njihovim radnim uspjesima i neuspjesima, njihovim taštinama, materijalnim poteškoćama s kojima su bili suočeni u obavljanju svojih primarnih zadataka („Vatru gasi – brata spasi“), te svakako šireg društvenog značaja kojega su vatrogasna društva imala na karitativnom, kulturnom, umjetničkom i zabavnom životu pojedinih sredina. Razvojem suvremenih društvenih procesa intenzitet i opseg toga utjecaja mijenjao se, da bi se danas gotovo u potpunosti izgubio, ali krajem devetnaestog i tijekom većeg dijela dvadesetog stoljeća utjecaj vatrogasnih društava na društveni život domicilnih zajednica bio je uistinu od nesagledive važnosti.

Zbog povijesne istine, zbog doprinosa vatrogasaca svekolikom razvoju društvu i pijeteta prema brojnim generacijama vatrogasaca svaki jubilej vezan za DVD mišljenja smo da treba primjereno obilježiti. Izložba u Muzeju Đakovštine čiji katalog upravo prelistavate samo je jedna od manifestacija obilježavanja 140 godina djelovanja DVD-a Đakovo. Namjera nam nije bila ovom izložbom ponuditi analitički uvid u cjelokupni rad Društva, pa čak niti jednog njegovog segmenta. Naprosto, ovom izložbom željeli smo dati svoj doprinos obilježavanju jednog vrijednog jubileja na način da prikazemo dio najstarije sačuvane ostavštine Društva, i to ne samo ostavštine koja nam svjedoči o postojanju i djelovanju istog, već i onog tipa ostavštine koja je bitna pretpostavka za bilo kakvu ambiciozniju valorizaciju rada DVD-a Đakovo.

Tu, dakako, ponajprije mislim na pisani materijal poput Pravila Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Đakovu, tiskanih u tiskari Makse Brucka 1911. godine, i Spomenspisa u povodu 50. godišnjice opstanka DVD-a Đakovo koji je tiskana u tiskari Matije Kraljevića 1922. godine. Ovim

knjižicama treba pribrojati Spomenicu koju je u čast Marijanu pl. Heržiću potpisao bivši tajnik DVD-a Dragutin Čubriković 1930. godine. Rukopis sadrži vrijedne podatke o radu DVD-a, pogotovo tijekom treće dekade 20. stoljeća, ali i brojne fotografije koje pisanom predlošku daju dodatnu dimenziju. Danas su nam poznate dvije verzije iste Spomenice.

Ostali pisani materijal (koji smo izložili) nije možda toliko atraktivan, ali je za proučavanje DVD-a Đakovo od suštinske važnosti. Tu ponajprije mislim na knjige zapisnika od 1909. do 1921. godine, od 1921. do 1926. godine, te od 1939. do 1948. godine. Značaj spomenutih zapisnika je s tim veći ako se zna da od drugih đakovačkih društava arhivska građa uglavnom nije sačuvana. Boljem uvidu u negdašnji rad DVD-a svakako će doprinijeti i Ekspediciona knjiga i Matičnik članova društva sastavljen 1939. godine.

Posveta društvene zastave, sve do danas, svečan je čin koji u pravilu mobilizira kompletno članstvo te obično ima i određene efekte na širem društvenom planu. Tako je to bilo i 1892. godine prigodom posvete vatrogasne zastave koja zauzima centralno mjesto na našoj izložbi. Iz Spomenspisa povodom 50-godišnjice opstanka i posvete novog spremišta saznajemo kako je zapovjednik DVD-a Stjepan Barlović imao velikih problema oko prikupljanja novca za njezinu izradu. Problemi su nastali u trenutku kada je općinsko poglavarstvo odbilo uplatiti obećani novčani iznos koji je zapovjednik Barlović uspio nadomjestiti agitacijom među „visokim društvom“ u Zagrebu. Tom prilikom čak je i tadašnji ban Khuen Hedervary dao svoj osobni prilog za izradu zastave. Svečana posveta zastave obavljena je 25. rujna 1892. godine. Kuma zastave bila je grofica Lilla Pejacsevich.

Po osnivanju DVD-a općinska šupa godinama je služila kao društveno spremište. Tek 1892. godine otvoreno je vatrogasno spremište u neposrednoj blizini današnje tržnice, no i ono će se uskoro pokazati kao nedovoljno dobro rješenje. Inicijativa za gradnju novog vatrogasnog doma pokrenuta je još prije izbijanja Prvoga svjetskoga rata, a s ozbiljenjem ove ideje otpočelo se intenzivnije 1920. godine kada je biskup Akšamović postao pokroviteljem DVD-a te mu darovao zemljište za gradnju novog spremišta. Uz angažman biskupa Akšamovića, cjelokupnog općinskog zastupstva, Andre Morića i Ivana Ribara kao visoko pozicioniranih političara pri Vladi i Parlamentu, ali i velikog broja Đakovčana koji su novčanim priložima i na druge načine dali svoj doprinos početku gradnje, vatrogasno spremište izgrađeno je tijekom 1921. godine da bi kasnije, u više navrata, bilo dograđivano i uređivano.

Svečanim otvaranjem novog spremišta, obilježavanjem 50 godina od osnutka DVD-a i izborom Marijana pl. Heržića za novog predsjednika Društva stvoreni su optimalni uvjeti za razvoj DVD-a Đakovo. Baš kao što je do 1918. godine glavno obilježje đakovačkom vatrogastvu dao Stjepan Barlović, tako je dvadesete godine obilježio Marijan pl. Heržić, predsjednik Društva od 1923. do 1930. godine, a ujedno i predsjednik Hrvatsko-slavonske vatrogasne zajednice, predsjednik Jugoslavenskog saveza vatrogasnih zajednica, tajnik internacionalnog vatrogasnog saveza u Parizu te glavni i odgovorni urednik Vatrogasnog vjesnika.

U novom spremištu, osim vatrogasnih pomagala, svoje mjesto našla je i 1889. godine osnovana vatrogasna glazba te novoosnovani vatrogasni odjeli i sekcije. Upravo od toga vremena DVD postaje bitan činilac kulturnog, zabavnog i uopće društvenog života grada. Kino program prikazivan je kontinuirano cijelo desetljeće, a posebno je atraktivan bio ljeti kada su projekcije puštane ne u dvorani, već u vatrogasnom dvorištu („ljetno kino“). Kao što se je mali broj gradova veličinom nalik Đakovu mogao pohvaliti „ljetnim kinom“, još manje sličnih gradova moglo se pohvaliti s vatrogasnim društvom koje je u svom sastavu imalo limenu glazbu i orkestar sa oko 90, uglavnom profesionalnih glazbenika, ali i od najšireg građanstva dobro prihvaćenu diletantsku (kazališnu) sekciju. Redovite plesne zabave i koncerti suvremene glazbe, uz već rečeno, od novog vatrogasnog spremišta stvorili su nezaobilazno mjesto za sve one željne edukacije, zabave, druženja i društvenog korisnog rada. Taj osjećaj dodatno je pojačan suradnjom DVD-a sa velikim

brojem drugih gradskih društava, pogotovo na planu obilježavanja značajnih datuma iz nacionalne povijesti, ali i karitativnim akcijama poput one za pomoć gladnima u Hercegovini.

Ovom izložbom nastojali smo skrenuti pozornost naših sugrađana upravo na tu, možda uvijek ne dovoljno istaknutu dimenziju djelovanja DVD-a Đakova: da je Društvo kroz 140 godina djelovanja spremno odgovorilo na sve osnovne zahtjeve koji se najčešće postavljaju pred vatrogasna društva, a u vezi su zaštite od požara i drugih nepogoda, ali da je cijelo vrijeme svoga postojanja, a naročito u periodu između dva svjetska rata, djelovalo i na opće društvenom planu. I to kao jedna od stožernih gradskih udruga.

mr. sc. Borislav Bijelić

140 Years of the Voluntary fire brigade in Djakovo

If in a small town an initiative is launched that greatly exceeds the importance of the local environment, then it deserves our full attention. Such initiative was launched in Djakovo as far back as 1872 by the group of prominent citizens motivated by the idea of humanity, the common welfare and present danger that they were faced with. Specifically, in order to be able to successfully confront fire – as for example in 1825. when it burned down 23 houses in Đakovo and when, in response to this accident, two years later, Bishop Mirko Raffay built a statue of St. Florian near the parish church – that year, on the 3rd June, the Voluntary Fire Department was established. The initiators of this noble ideas were largely the same ones who immediately after the founding of the department were elected to one of its governing bodies. The first president was a retailer Hugo Sudarević, Martin Senković aristocratic officer was elected secretary, and members of the Committee were Vatroslav Racki, Dragutin Belajn, Lavoslav Jaić, Djuro Trišler, Ivan Laudenschach, Vatroslav Donegani, Vinko Barca and Josip Zvingl. All of them were largely successful officers and art dealers who had gained unquestionable social reputation.

Establishment of a voluntary fire department in Djakovo is of particular importance not only because it is one of the first organizations in Đakovo (Choral Society “SKLAD” was founded in 1863), but also because it will operate continuously until today, 140 years hence, and because it is one of the first Croatian fire departments in general. The first fire department was founded in Varazdin in 1864, and immediately afterwards in 1865, fire departments were founded in Zagreb, Sisak and Ludbreg. In 1871 Firefighters begin to act in Nova Gradiska and Karlovac, and 1872 in Osijek, Slatina and Djakovo. For a remotely serious presentation of this organization during the 140 years of action, it will be necessary to publish, if not thousands, then certainly hundreds of pages of text. Even so, we could not bring all those details essential to a coherent overall picture of the activities of the department in such a large time interval. But despite that, we have tried to present a small, partial truths about them, about people who were important, about their work successes and failures, their vanity, their financial difficulties experienced in carrying out their primary task (“extinguish the fire – save your brother”), and certainly about a wider social significance which the fire brigades had regarding charitable, cultural, artistic and entertainment

life of the community. Through development of modern social processes, the intensity and extent of that impact has changed, and is now almost entirely lost, but the late nineteenth and throughout most of the twentieth century the influence of fire brigades on the social life of indigenous communities was truly vital.

For the sake of historical facts, based on the overall contribution of firefighters in Djakovo to the development of community and due respect for many generations of firefighters, we think that anniversaries related to fire brigades should be appropriately marked. The exhibition at the Museum of Đakovština, whose catalog you are just browsing, is just one of the numerous activities organized on the occasion of the 140th anniversary of the Fire Department. Our intention was not to provide an analytical insight into the overall operation of the company, or one of its segments in particular. This exhibition simply wanted to give a valuable contribution to the celebration of anniversaries by presenting to the public the oldest surviving part of Brigade's legacy, not just the legacy that testifies to the existence and operation of the same, but the type of legacy that is an essential precondition for any ambitious evaluation of Djakovo Fire Brigades.

This, of course, primarily refers to written material, such as rules of the Volunteer Fire Brigades in Djakovo, printed in the printing office of Max Bruck, and Remembrance to mark 50 years of existence of DVD Djakovo printed in the printing office of Matija Kraljević in 1922. Hereto we should also add the Memorial honoring Marijan Heržić signed by former Secretary of DVD Djakovo Mr Dragutin Čubriković in 1930. The manuscript contains valuable information on the work of Fire Brigades, especially during the third decade of the 20th century; there are also many photos to enrich the written materials provided. Today we have two versions of the same Memorial.

Other exhibited written materials is possibly not so attractive, but is essential for studying of the DVD Djakovo. This applies primarily to the record books and minutes for the periods from 1909 to 1921 from 1921 to 1926 and from 1939 to 1948. These records are even more significant knowing that archives of other organizations in Djakovo have generally not been preserved. Expedition books and *Matičnik* (List) of members of 1939 also bring about better understanding of all former activities of Fire Brigades.

Consecration of the flag has always been a solemn act which fully mobilizes all members and usually has certain effects on the wider social level. So it was 1892 on the occasion of the consecration of the flag which occupies a central place in the exhibition. The Memorial on the 50th anniversary of existence and consecration of the new storage facilities reveals that the commander of the DVD Djakovo Stjepan Barlović had major problems in collecting money for its creation. Problems occurred when the municipal government refused to pay the promised amount of money that commander Barlović managed to raise agitating among the members "high society" in Zagreb. Even the governor Khuen Hedervary gave his personal contribution on that occasion. Ceremony honoring the flag was carried out on 25th September 1892. The Godmother of the flag was Countess Lilla Pejacevich.

After establishing the Fire Department municipal sheds still served as a social repository. In 1892 storage facilities of the Fire Department opened near the market place, but very soon they proved to be inadequate. The initiative to build a new fire station was launched even before the outbreak of World War II, and the intensive realization of this idea began in 1920, when bishop Akšamović became sponsor of the DVD and donated land for the construction of new facilities. Due to the intercession of Bishop Akšamović and parliamentary representatives Mr Andre Moric and Mr Ivan Ribar as high-ranking politicians in the Government and Parliament, but also a large number of Djakovo citizens who raised funds for its construction, the facilities of Fire department were built in 1921 and have since been reconstructed and extended on several occasions.

Grand opening of new facilities on the occasion of the 50th anniversary of the Fire Brigade and electing Mr Marijan Heržić new president of the Department established the optimal conditions for the development of Djakovo Fire Department. We can say that in 1918. the most dominating person of firefighting in Djakovo was Mr Stephen Barlović, so the 1920s belong to Mr Marijan Heržić, president of the Department from 1922 to 1930 and also the president of the Croatian-Slavonian firefighting association, president of the Yugoslav federation of firefighting associations, international secretary of the Paris Firefighting Union and editor in chief of “Vatrogasni vjesnik” (the newsletter)

Except for the firefighting equipment, the new facilities housed a newly formed music brass band founded in 1889 as well as other activity groups and sections. It was the time when the Fire Department was becoming an important factor of cultural, entertaining and even social life in the community. Cinema programs screened continuously for a decade, and were particularly attractive in summer when films were shown in the open-air cinema in the fire station yard . At the time only a few small towns like Djakovo could boast with an open-air cinema, and even fewer had a Fire department with a brass band and orchestra of about 90, mostly professional musicians, but also an amateur drama group widely accepted and supported by the citizens of Djakovo. Regular dance parties and concerts of contemporary music, in addition to the above, turned the new fire station into the most eligible place for all those looking for education, entertainment, companionship and social service work. This reputation was further enhanced after The Fire Department had started to cooperate with many other urban associations, especially in terms of marking important dates in national history, and charities, such as those of helping the hungry in Herzegovina.

The aim of this exhibition is to draw attention of our fellow citizens to this, perhaps not always sufficiently emphasized dimension of the Fire Department in Djakovo: that in the 140 years of existence the Fire fighters of Djakovo have always been ready to cope with all the basic professional requirements, concerning fire protection and prevention of disasters, but have also, especially in the period between the two world wars, operated on the general social level, more than any other vital city institution.

mr. sc. Borislav Bijelić

*Marijan pl. Heržić, predsjednik
DVD-a Đakovo 1923.-1930. g.*

*Marijan Herzic, chairman of
the Fire Department in
Đakovo 1923-1930*

*Ivo Gres, zapovjednik i
vatrogasni učitelj Hrvatske
vatrogasne zajednice
(1924.-1944. g.)*

*Ivo Gres, commander and
firefighting trainer of the
Croatian Firefighting
Association (1924-1944)*

*Samaritanski odjel
DVD-a Đakovo,
1930. g.*

*Samaritan Section of
the Fire Department
in Djakovo, 1930*

*Prva karakulna
ređeta, 1928. g.*

*The first masquerade,
1928*

*Odjel DVD-a sa
azbestnim odjeđima,
1930. g.*

*Section of Fire
Brigades in Đakovo,
wearing asbestos
clothing in 1930*

ĐAH STJEPAN

JILAC STJEPAN

ONTERAJNER I.

HORVATOSVIĆ I.

ROT JOSIP

TOMIĆ NIKOLA

MILER ĐURO

KURO

ŠLANINKA J.

LJEPOTIĆ TOMO

KARC ANTON

MARČEVIĆ MIRKO

KAVALI ALOJZ

KARAK STJEPAN

TOMEJĆ ANTON

MAJER DRAGUTIN

BRAND

HILDEBRAND F.

POVERT MARTIN

ŠMIT JOSIP

HAUZER ANTON

AMAN MATO

CENTNER TOMO

ČAPO FRANJO

JILAC ĐURO

KARC FRANJO

VRGIĆ FRANJO

ENGERT Đ IVAN

KOVAČ Đ JOSIP

AKŠAMOVIĆ Đ ANTON

MATKO

RAČ IVAN

RAČ VIKTOR

KARC STJEPAN

NAD JULIJ

MORA STJEPAN

PILLI IVAN

MIŠKOVIĆ FRANJO

MAJDER

KLADIĆ FRANJO

GOLNER ANTON

KARC KARLA

CIMORIĆ ĐURO

OFENBEHER JOSIP

FIDER FRANJO

ŠTADRINGER K.

MERMAN STEVO

ŠTREL JOSIP

ŠTADRINGER F.

LAKIĆ FRANJO

ANĐRIĆEK MATO

MEŠERADIN

RORBACHER M.

ŠROOB

Imena napisao: FRANJO LAKIĆ

DOBROVOLINO VATROGASNO

OLIP

RACIMBERGER JOŠIP

FIDER FRANJO

GLIBANŲKI KONRAD MILER ANTON DELAGIĆ MIRKO AMAN IVAN MANDARIĆ LMO

NTON

VORGIĆ DRAGUTIN

JARČEVIĆ ALEKŠANDAR WILHELM ANTON DEVIĆ STJEPAN HALAKER FRANJO MARKOVIĆ JOŠIP ŠVOZDANOVIĆ J.

Ć MIŠO

ŠOKOL M^{ma} JOŠIP

DEVIĆ DRAGAN

ČELEDO DE R. KILINGER PETAR FABER STJEPAN STOJAKOVIĆ I. VITOŠEK FRANJO MITROVIĆ VIKTOR

AGUTIN

GREŠ ANTON

ŠPIGL ANTON

BERGER LMO PEHTOL MIJO JENŠENDORFER B

KINKO KORTIĆ JOŠIP ŠTAOBINGER A. MUR KARLA LEŠČIN IVAN ALTŠJMER ADAM MIŠKOVSKI T. MILERFERLI J. MOŠKAT FRANJO PROUBEK ANTON

O DRUŠTVO ĐAKOVO 1940

Foto V. A. PEJAK

Staro spremište DVD-a Đakovo sa članovima i glazbom, 1920. g.

The old facilities of Fire Brigades in Đakovo with members and music band, 1920

Auto tank za vodu na dan posvete, 1929. g.

Water tank on the Consecration Day in 1929

Glazba DVD-a Đakovo 1926. g.

Music orchestra of the Đakovo Fire Department, 1926

*Ljestve rastegače,
1926. g.*

*Firefighting ladders
in 1926*

*Parni staroj DVD-a,
1926. g.*

*Steam engine of the
Fire Brigades in 1926*

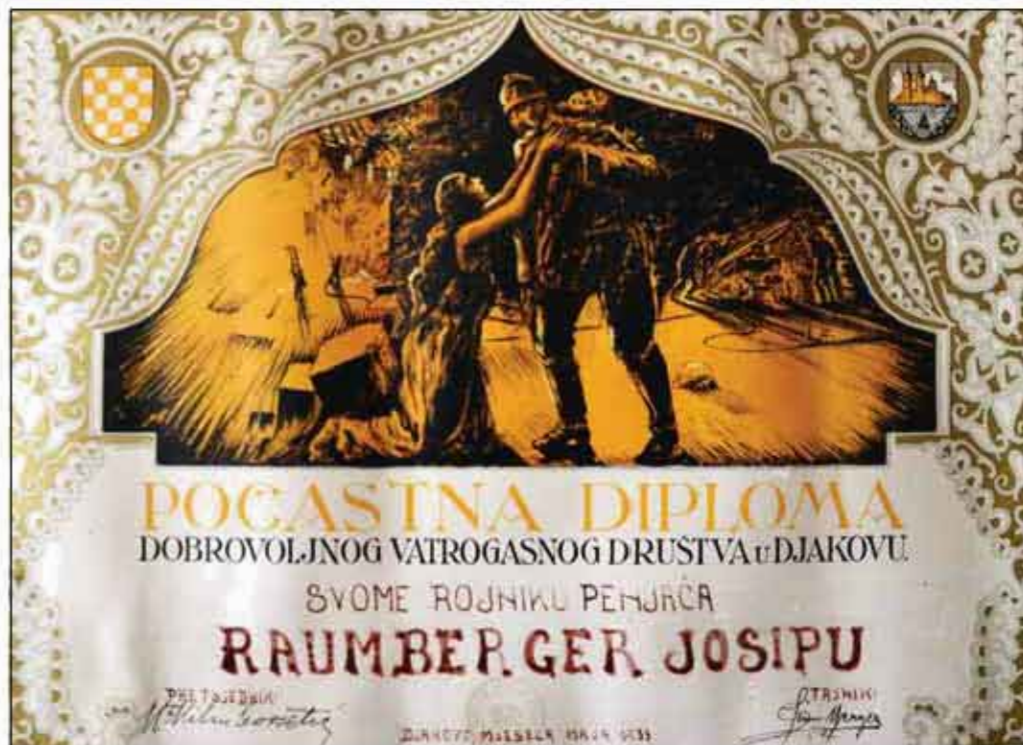

*Auto sa motornom
štrcaljkom, 1930. g.*

*Vehicle with a motor
syringe in 1930*

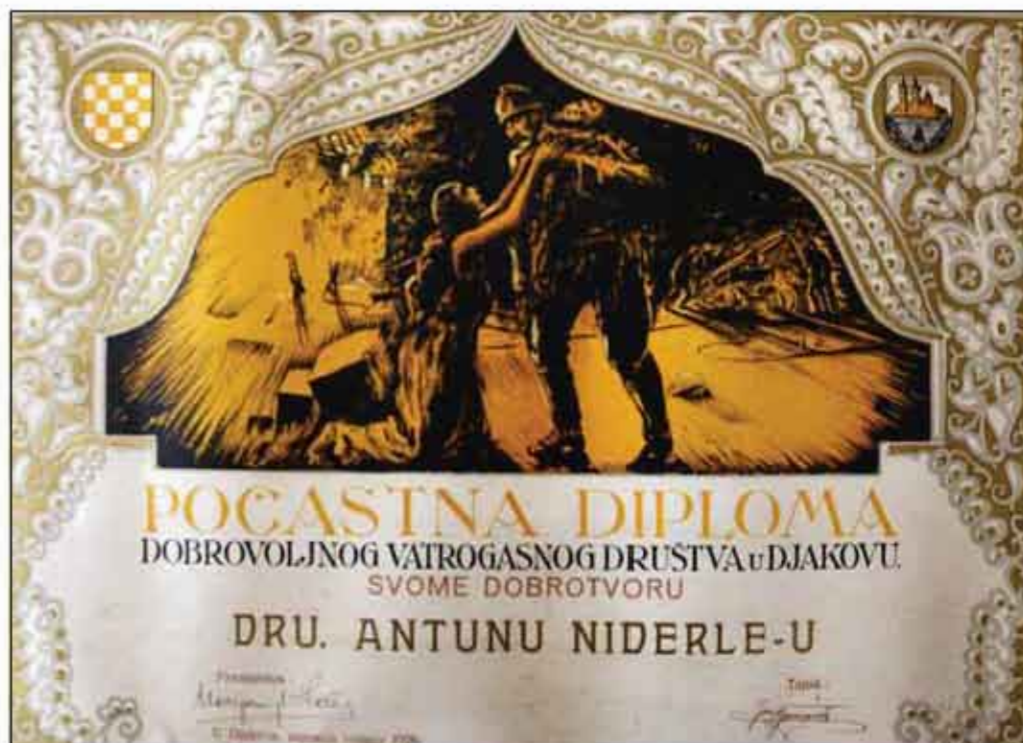
*Počasna diploma
DVD-a svome
dobrotvoru,
1926. g.*

*Honorary diploma
to the benefactor
from 1926*

*Počasna diploma
DVD-a svome
rojniku, 1933. g.*

*Honorary diploma
to the Corporal
from 1933*

Vatrogasna zajednica Savske banovine podjeljuje srebrnu kolajnu, 1931. g.

Firefighting Association of Savska banovina awards a silver medal in 1932

Diploma Āeských vatrogasaců, 1929. g.

Diploma of Bohemian Firefighters from 1929

Zastava DVD-a Đakovo iz 1892. godine (avers)
The Flag of the Fire Department of Đakovo from 1892 (obverse)

Zastava DVD-a Đakovo iz 1892. godine (revers)
The Flag of the Fire Department of Đakovo from 1892 (reverse)

*Medalja: Posveta
barjaka iz 1892.
Avers: Dobrovoljno
vatrogasno društvo
Đakovo*

*Medal: Consecration of
the flag in 1892.
Obverse Dobrovoljno
vatrogasno društvo
Đakovo (Voluntary Fire
Department in Đakovo)*

*Medalja: Posveta
barjaka iz 1892.
Revers: Spomen posvete
barjaka, 26. rujan 1892.*

*Medal: Consecration of
the flag in 1892.
Reverse: Memorial to
the flag consecration on
26th June 1892*

*Zastavna vrpca "Pomoz Bog!"
Streamer "So help us God"*

*Medalje za uspješno službovanje: 10, 20 i 30 godina
Medals for successfull service: 10, 20 and 30 years*

*Zastavna vrpca prigodom posvete zastave iz 1892. godine
Streamer on the occasion of flag consecration in 1892*

*Medalja povodom 50. godišnjice
opstanka DVD-a Đakovo
Avera: Društveni pokrovitelj
presv. gosp. Biskup Antun
Akšamović*

*Medal on the occasion of 50th
anniversary of the Fire
Department in Đakovo
Obverse: patron his holiness
Bishop Antun Akšamović*

*Medalja povodom 50.
godišnjice opstanka DVD-a
Đakovo
Revers: Spomen na posvetu
spremišta i 50. godišnjicu
opstanka Dobrovoljnog
vatrogasnog društva u Đakovu,
1922. g.*

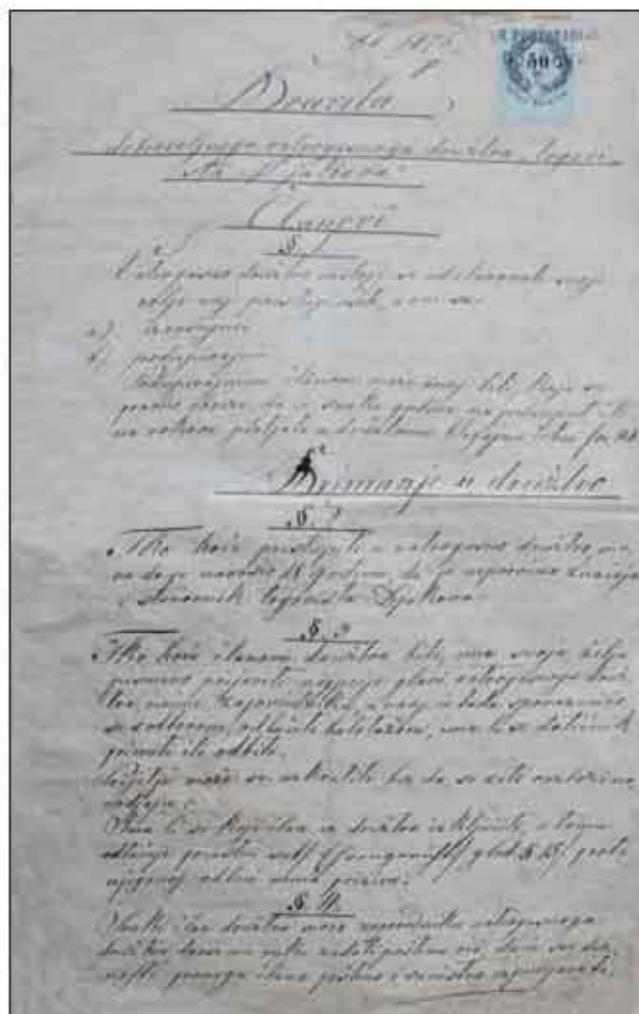
*Medal on the occasion of 50th
anniversary of the existence of
the Fire Department in Đakovo
Reverse: Memorial to the
consecration of facilities and
50th anniversary of the Fire
Department in Đakovo, 1922*

Diploma Josipu Hageru, 1885. g.

Diploma to Mr Josip Hager, 1895

Pravila DVD-a Đakovo iz 1876. g.

Regulations and standards of the Fire Department in Đakovu from 1876

1872

1937

Dobrov. vatrog. društvo, Djakovo

Slavi u nedjelju 27. lipnja 1937.

65-GODIŠNJICU OPSTANKA DRUŠTVA

Raspored:

Dana 26. VI.

Doček gostiju na kolodvoru kod zadnjeg vjeka dotaknecog iz Osijeka, te doček staka iz Vrpolja.

U 8 sati na večer zbor kod parka Kralja Petra, te formiranje povorke za bakljanje
U 9 i pol sati na večer pucaji povorke pred Miskupski dvor svome pokrovitelju
Preosvetljenom gospodinu biskupu Dr. Antunu Aškaniću. - Potrije
bakljanje povratak u spremište, te razlaz.

Dana 27. VI.

Doček prvoga vjeka iz Osijeka.

U 8 sati ludnica.

Doček prvoga vjeka iz Vrpolja.

U 8 sati sastanak u spremištu, krađi dogovor zapovjednika, te formiranje povorke

U 8 i pol sati pucazi povorke u stolnu crkvu na svetomu svetu mihi.

U 11 sati odlikovanje zaslužnih vatrogasaca.

U 12 sati jerna vjeha vatrogasaca župe Djakovo.

U 1. sat po podne zajednički objed u vatrogasnom spremištu. - Potrije objeda
nevezana zabava u vatrogasnom spremištu.

U 8 sati na večer u Vatrogasnom spremištu **VELIKI PLES**. Svira gudački orkestar D.V.D. Djakovo

ODBOR.

*Plakat povodom 65. godišnjice opstanka DVD-a Đakovo, 1937. g.
Poster on the occasion of 65th anniversary of the Fire Department in Djakovo, 1937*

Popis izložaka

1. Lille Pejacsevich, fotografija, 1892. g., (13 x 19 cm), DVD
2. Staro spremište DVD-a, fotografija, 1918. g., (22 x 17 cm), DVD
3. Odjel DVD-a Đakovo sa gas maskom, fotografija, 1930. g., (22 x 16 cm), DVD
4. Pavo Benašić, začasni zapovjednik DVD-a Đakovo, fotografija, oko 1920. g., (17 x 23 cm), DVD
5. Staro spremište DVD-a Đakovo sa članovima i glazbom, fotografija, 1920. g., (19 x 26 cm), DVD
6. Vatrogasna svjedodžba, 1933. g., (25 x 33 cm), DLJS
7. Ljestve rastegaće, fotografija, 1926. g., (16 x 22 cm), DVD
8. Ženski sanitetski odjel, fotografija, 1930. g., (15 x 22 cm), DVD
9. Glazba DVD-a Đakovo, fotografija, 1926. g., (16 x 22 cm), DVD
10. Prvi tank za vodu, fotografija, 1929. g., (16 x 22 cm), DVD
11. Gradski orkestar, fotografija, 1930. g., (12 x 23 cm), DVD
12. Vidarski odjel DVD-a, fotografija, oko 1930. g., (16 x 22 cm), DVD
13. Auto s motornom štrcaljkom, fotografija, 1930. g., (14 x 22 cm), DVD
14. Parni stroj DVD-a, fotografija, 1926. g., (16 x 22 cm), DVD
15. Diploma čeških vatrogasaca, 1929. g., (35 x 55 cm), DVD
16. Počasna diploma DVD-a svome dobrotvoru, 1926. g., (44 x 49 cm), DLJS
17. Počasna diploma DVD-a svome rojniku, 1933. g., (44 x 49 cm), DLJS
18. Odjel DVD-a sa azbestnim odjelima, fotografija, 1930. g., (14 x 21 cm), DVD
19. Prva krabuljna reduta, fotografija, 1928. g., (13 x 22 cm), DVD
20. Diploma Josipu Hageru, 1895. g., (28 x 39 cm), DVD
21. Streljana DVD-a na Štrbincima, 9 fotografija, oko 1920. g., (12 x 18 cm), DVD
22. Marijan pl. Heržić, fotografija, oko 1930. g., (44 x 30 cm), DVD
23. Samaritanski odjel DVD-a , fotografija, 1930. g., (33 x 48 cm), DVD
24. Ivo Gres, fotografija, oko 1930. g., (37 x 23 cm), DVD
25. Plakat povodom 65-godišnjice opstanka DVD-a Đakovo, 1937. g., (63 x 48 cm), MĐ 873
26. Vatrogasna zajednica Savske banovine podjeljuje srebrnu kolajnu, 1931. g., (16 x 22 cm), MĐ 619
27. Vatrogasna zajednica Savske banovine podjeljuje zlatnu medalju, 1937. g., (35 x 23 cm), MĐ 620
28. Medalja Vatrogasne zajednice Savske banovine za 10 godina savjesnog, ustrajnog i požrtvovnog službovanja, promjer 3,5 cm, MĐ 621
29. Medalja: Društveni pokrovitelj presv. gosp. Biskup Antun Akšamović – spomen na posvetu spremišta i 50 godišnjicu opstanka Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Đakovu, 3. 6. 1922., promjer 3 cm, MĐ 603
30. Medalja: Spomen posvete barjaka – 25. rujan 1892., promjer 3 cm, MĐ 622
31. Medalja: za 10 godina – zasluge, promjer 3 cm, MĐ 623
32. Medalja: za 10 godina – službovanje, promjer 2 cm, MĐ 624
33. Medalja: za 20 godina – službovanje, promjer 2 cm, MĐ 625
34. Medalja: za 30 godina – službovanje, promjer 2 cm, MĐ 626

35. Pravila Dobrovoljnog vatrogasnog društva trgovišta Đakovo iz 1876. godine, MĐ, 208
36. Vatrogasna legitimacija, 1940. g., DVD
37. Pravila DVD-a Đakovo iz 1911. godine, MĐ 492
38. Spomen - spis iz 1930. godine, DLJS
39. Spomen – spis iz 1930. godine, DVD
40. Zapisnik DVD-a Đakovo 1909.-1921., DVD
41. Zapisnik DVD-a Đakovo 1921.-1926., DLJS
42. Zapisnik DVD-a Đakovo 1939.-1948., DVD
43. Matičnik DVD-a Đakovo, 1939. g., DVD
44. Ekspediciona knjiga DVD-a Đakovo, 1935.-1940. g., DVD
45. Saobraćajna dozvola vatrogasnih kola, 1933. g., DVD
46. Svjedodžba DVD-a, 1926. g., DVD
47. Vatrogasna kaciga (Virovitica), oko 1930 g., DVD
48. Vatrogasna kaciga (Brod na Savi), oko 1930. g., DVD
49. Rog, oko 1930. g., DVD
50. Sjekira, oko 1930. g., DVD
51. Svjetiljka, oko 1910. g., DVD
52. Dirigentska palica, DVD
53. Mlaznica, oko 1920. g., DVD
54. Ručna sirena, oko 1930. g., DVD
55. Zastava DVD-a iz 1892. godine, (188 x 107 cm), DVD
56. Zastavna vrpca – „Pomoz Bog“, (210 x 15 cm), MĐ 113
57. Zastavna vrpca – Novogradiško dobrovoljno vatrogasno društvo/Braći u Đakovu prigodom posvete njihove zastave dne 25. rujna 1892., (270 x 20 cm), DLJS
58. DVD Đakovo 1940. g., fotografija, (82 x 132 cm), DVD
59. Spomenspis 50-godišnjice opstanka i posvete novog spremišta dobr. vatrogasnog društva u Đakovu (1872.-1922.), MĐ 494

* *DVD – Dobrovoljno vatrogasno društvo Đakovo*
DLJS – Društvo ljubitelja starina Đakovo
MĐ – Muzej Đakovštine